

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

Издаје сваки дан у 6 ч. пре подне.

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Адреса на тел. грама: **„СТРАЖА“** — БЕОГРАД.
Стан Редакције и Админ.:
Косовска ул. бр. 22.
Одговорни у Админ.:
Иван Вањанин.

Поздрављамо сваког поштомачу.
— Рускима се не враћају.
—
Имени, рускима, поштомачу и сва остале што се одлуче на лист, слава и поштомачу.

На аустро-румунској граници

БУКУРЕШТ, 31. маја

На аустро-румунској граници дошло је до пограничног сукоба који се после претворио у јаку двочасовну пешачку борбу. На обема странама има великих губитака. Кад је вест о пограничном сукобу стигла у Букурешт, густе масе народа дошле су пред зграду у којој се налази стан националне лиге. Ту је одржано неколико патриотских говора и маса је певајући химну и патриотске песме ишла улицама и манифестовала своје незадовољство према Немачкој и Аустрији.

Зграде немачког и аустријског посланства чували су јаки одреди жандармерије.

Братијано је одбио да прими аустријског посланика, који је дошао да се извини, и отишао је у двор.

ЈОВАН ВАЊАНИН.

Јужни Словени у Аустро-Угарској и рат

Првих дана делимичне аустријске мобилизације против Србије ширила се по Загребу једна занимљива верзија. Одржано је, тако се говорило, у самом Загребу саветовање неке броја високих генерала о вођењу рата са Србијом. Саветовало се у првом реду о томе хоће ли се јужно словенске трупе послати на Србију. Један је генерал извршио своје разлагање снажним речима: Нека се пишу му се кољу! И та је крилатица реч победила. Је ли тога саветовања било, и је ли та реч пала, не знам поуздано. Свакако стоји, да то одговара духу и традицијама аустријске политике, и да се по том принципу радило. У пр. е борбене редове против Србије истурене су и трупе, у којима бројем преовладавају јужни Словени. И кад су почеле стизати непрегледне колоне рањеника, кад су се стале ширити, криком и шапатом, вести о страховитим губицима појединих пукова, у ову се верзију све више веровало. Многим се људима усадила у душу вера, да Аустрија у овом рату намерно ради на истребљењу јужних Словена с једне и с

друге стране. Та се вера још учврстала од оног часа кад је званично проглашено да је јужно бојаште од споредног значења, и да ће се о судбини Србије одлучити на великом северном бојишту, па ипак се и даље продужило немалосрдно пролевање крви на јужном бојишту, праћено пуштошењем Срема, Мачве и других крајева. Аустријске трупе, састављене од јужних Словена, ишле су у борбу и бориле се храбро. То им се с лицемерно хвалом и злура дошћу признавало у Аустрији, и то се с болом истицало овде у Србији. У томе лежи највећа трагика овог рата за све јужне Словене, нарочито за нас Србе. Како се могло догодити да се, после тако развијеног народног покрета и после толиких манифестација на родне солидарности, јужнословенски пукови, у којима је и знатан број Срба, боре против Србије? Је ли све оно била само лаж и обмана, и је ли ово доказ ропске људи, која кивно удара на слободу своје браће, и своју рођену слободу? Јесу ли јужни Словени, а нарочито Срби, могли и требали да

каким бунтовним покретом спрече намере Аустрије? Питање је и сувише сложено, и да би се на њ могло одговорити с неколико речи. Много је елемената, који су одлучили да друкчије није могло да буде. А за то би ипак била најтежа погрешка да се по тој борби мисли да је јужне Словене, све од реда, водила у рат каква мржња против Србије, и да се цео народ окривљује за оно што су чинили у војску одвучени синови његови. Пре свега треба да се зна, каква је држава Аустро-Угарска. Ни у Турској, развученој, заосталој, некултурној држави без икакве праве организације, нису били могући већи бунтовни покрети, ако нису били вођени и подстицани споља. Је ли то било могуће у Аустро-Угарској, где је сваки утацај с њом немогућ и искључен? Модерно уређена држава, прекривена мрежом железница, телеграфа и телефона, јача је за одбрану од оваких покрета него што је држава икад била. Аустро-Угарска поред тога има савршен административни и полицијски апарат, који функционише с необичном тачношћу. Тај апарат, вођен искуством скупљаним много векова, чини, не барајући средстава све да заштити и учврсти државу, а о интересима по

јединих народа води толико рачуна, колико могу да послуже интересима саме државе. Ни у једној другој држави није појам државе тако далеко од појма народа, као што је то случај у Аустро-Угарској. Нигде се та два појма не покривају потпуно. Но у Аустро-Угарској су они потпуно оделени. Држава је фактично династија с органима који јој служе. Народни су само објект њезане власти. Она је једног умела да у сваком народу, негде више негде мање, васпита за себе елементе, који су приправни да буду извршиоци њезане воље и њезаних тежња. А широким масама уцепљено је мишљење да је држава нека виша сила, која стоји изван и изнад њих, и којој треба да се слено покорвају. У таквој држави није могућ никакав потпуно слободан покрет, који би до краја извршио свој задатак. Она увек има начана да га или скрши или компромитује.

Најснажнија ослобађачка династија у војсци. Организација војске аустријске показује несравњену вештину да се од народа одвоје његови рођени синови. Наједна државна установа није у Аустро-Угарској даље од народа него што је војска. Често међане гарнизона, мешање трупа појединих народа, мешање и премештање официјског кора, настојање да официри и војници што мање долазе у додир с грађанама, све то има сврху, да се из војске уклони сваки спољашњи утицај. Касарна и униформирају нови посебни свет, потпуно одвојен и истргнут из своје средине, где се војници гвозденом дисциплином пренарирају за службу династији.

„Савремена питања“ — Свршите се.

?

(Поводом револуције у Прагу)
Изиби протест пригушен
Кроз векове дуге —
„Пустите нам Крамаржа,
Штајнера и друге!“
Сресоме се тамнице
И све људско бине,

И гле! Мађар заплива,
У крвопролиће...
Владајући кругови
Стали, стрепе, бугте —
Да ли то броје опстанка
Последње минуте:
Кад из Чешке захукти
Аустријом целом
Пламен гњева бунтовна
Самртним — опелом!
М. Расински.

Из Цариграда

Германци напуштају Цариград

Букурешт, 31 маја.
Вечерас је из Цариграда приспело много германских поданика, који су живели у Цариграду. Многи од њих имали су тамо и своје радње које су напустили, да би само своје животе спасли.

Сарајевски атентат

Из пера Максимилјана Хардона

„Јесмо ли били гњесни? Зар није Паша, супруг једне аустријанке, био увек склон на леп и миран споразум са Бечом, одакле су нама стали метали да изађемо на отворено море.“

Па не само то. У Бечу нису никад имали на једну добру реч за нас и на успех наше војске? И сад, пошто је Албанија огњиште старих Срба, које су наши праједови скупили жртвама откупили, нама одузета и на тај начин, одузета нам могућност, да искористимо право које нам је припадало: слободан пролаз кроз Албанију за Адрију.

И сад долази надвојвода, наследник престола са стегутом песницом испречујући се на нашу северну границу објављује на Видов дан, нама, Српском народу да се пролазак кроз Арбанију мора спречити! Мали народи морају снаси и све од великих сила па чак и оне болове које они нису заслужили? Аустрија нам је спречила излазак на море, који је свима народима у Европи отворен, и узимајући Швајцарску којој то вије потребно. Наш извоз стоке и жита

По њиховом причању живот у Цариграду је тежак и постао је неиздржљив.

Услед страха, да ће Руси и Савезници сваког часа загорити Цариграду, радње су стално затворене, а како је полиција сва употребљена на војној дужности то је варош остала без икакве заштите. Велики број беспосличара крстари по улицама и врши плачку. У становништву огромно негодовање против Германца. Незадовољство се преноси и против Младотурака, који штите и бране Германе.

У германским круговима у Цариграду страхују да Турци не праредо покољ Германа.

словенских завесењачких духова?

Кнезу Огу Бизмарку, који је водио порекло од старих ритера и пруских чиновника, а ако му је република имала доста либерални друштвени облик, ипак су на то били злочинци и убице ондашњи држављани: Хормодно, Аристолајев, Брута и Тел.

Немци су пудали на немачког цара Вилхелма старог и седог владара а пре тога на Шимлоу Круну. Цар Александар и царица Јеласавета краљева Умберто и Борђе, председник Мас Кингај и Карлот, велики кнежеви и државници, видели их је окрвављене, нашла генерација од мача, куршума или бомбе.

Па мора ли се, (и да ли је у опште поштено) за још један Чабриновића (који је у фајавер надовојвода бацено бомбу) и Гаврило Принцип, (чије је име најгерим клеветана обасијано) и који је сигурном руком убио надовојводу и његову супругу, — због тога Србију и српски народ чинити одговорним не подносица никакве доказе за то.

Је ли то достојно? Је ли то у опште паметно?

— Наставиће се —

Војвода Путник

Славни војвода предравно

Крагујевац, 31 маја.
Пре неколико дана јавно сам вам дао да сам славно увенчани војсковођа војвода Путник, јако обојо, и да по лекарском савету не напушта постелу.

Срећан сам што могу да вам јавим да је војвода предравно, и да може да напушта собу коју је неколико дана морао да чува.

Сретенковић.

Берза

— Цена наполеондору —

НИШ, 31. маја
Цена наполеондору, који је до скоро продаван по 30 динара и више, спала је и јуче је наполеон продаван по 26.80 динара.

ФЕЛТОН

Наш Жофр

— Vidi —

— Слика по природи —

Аутомобил се зауставља; то је један јак лимузин, (пособан да се успротиви свима путоцима и који води један артиљеријски подфицир, наследник једног од великих имена царског племства.

Генерал Жофр силази. Његов је стас висок и широк плећа моћна. Јодан оредон седи које измаче му испод капе, везујући за његово енергично лице не знам какви изглед очинске доброте.

Генералисим је усвојио нову униформу, али делимично само, он носи блузу од отворене пласе чоке, које доколене и жуте полуципеле са врпцама; он је на против сачувао првене чакшире и капу наших

дивизионих генерала са два реда растовог ливља. Батаљони, ескадрони су ту скупљени у његову част. Одлучним ходом, живим кораком, он почиње инспекцију. Кад му какав шанац, доста широк, препречи пут, ево где га једним скоком лако прелази.

Бивши пешака, овај упечатљиви бедем од бајонета простире се докле очи дозирају, до краја грене висоравни. Својим истим правичним ходом, својим добро одмереним кораком, генералисим прелази цео овај фронт, с оком пакљавим на најмање стиппе, пажљиво посматрајући све војнике.

Он се зауставља нагло пред једним од оних чије су га оловна боја лица; нешто мало модар изглед изнеоцидило. „Да није болестан?“ упита пукованика. Одлази кад му кажу да је војник увек имао такву боју лица што га не спречава да се осећа врло добро. Само кад се види како

генерал Жофр приступа својим инспекцијима, може се бити сигуран да он није човек што се задовољава по слом у пола свршеним, него па он воли сасвим свршен посао.

Заставе дивизијске намештају се у средина и пред њима, на десетину метара, генерали, официра за декорисање.

Генерал Жофр нареди обзнаву. Добоши и трубе јече и ударију у вољу. Гласом чврстим и који се простире на далеко, капитују, оштро одвајајући слогама, највиши шеф армије изговара светиотлајну фразу. Један од његових ордонав - сфицира предаје му, једну по једну, командаторске кравате, оловне фицирске розете и витешки крст. Он их ставља о врат онога који их свечано приима и значаје их на свима школад, увек са истом марљивошћу да не пропусти ништа од свију ових обичаја, с истом бригом за

спредност, с истом забринутостију за крај.

Затим долази дефиловане трупа под учитељевим оком.

Моћни мотори аутомобила почињу да крљају; иде се за другу дивизију где иста ц-ремовија поново почиње. Али да се вонони и двадесет пута генералисим је у њу увносио исту бригу за тачношћу, исту марљивост да добро испуни свој занат.

И каква би погрешка била видети у претерану примену! Напротив ништа није корисније, ништа неопходније једном великом шефу. Јер ударац мачем по рамену прво произведеог витеза му ове брижљиве инспекције дају дубоко познавање трупе; правети пут, једнако разговарајући с генералима који га прате, он се обавештава о стању своје војске; он не зна ништа о војницима ни о онима који им командују. Он долази тамо, ако се то може рећи, да их на

уча напамет.

Наполеон — увек се треба сести њега кад се говори о војничком генију — није радио друкчије. И колико је то још потребније за шефа једне војске поред које је Велика Армија изгледала доста сасвим мала.

Око подне крајак одмор за ручак, у малој вароши у којој се налази генералиштао. Коњаници из пратње, уређени на месту, чине му нечаст. Официри из штаба излазе пред генералисима и улазе у трпезарију, узету од једног вишењог човека из вароши за „кухињу“ генералиштао. Коњаници из пратње ооружавском и провинцијалном што се може замислити, једна десетина официра који седејау за исти сто, са једном сасвим интимном, искључиво војничком атмосфером у којој се језиви дреше, разговори продужавају се. Генерал Жофр учествује ту у мери доста слабој. Он није причао по својој при

роди. То се је казало, и треба је поновати, јер је гачна истина. Треба у осталом без муке решити се за то; наша земља, поред њега, не оскудева у људима који говоре много и чак који говоре врло добро.

Назвала су га: Тупалица. Али овај му епитет не стоји добро. Он има не знам чега намрштеног, мрачног, што није никако случај за Жофрову бистрину и јасноћу.

Сваки пут кад се умеша у разговор, то бива са неким оригиналном примедбом дубоким с тачном опаском, и подругљивим говором. Он има, до једног високог степена, оно што наши енглески пријатељи зову смијао за хумор, ештња да се изрази једна пикиантноствар, чувајући потпуно озбиљну мину. Има неколико месеца од тога, када је на ручку на коме је и он био, неко приметно да је један пукованик, чаја је регимента тога јутра била прегледава

она није један коме се слична ствар догодила, прихвати један гост који наведе затим тог и тог другог чија коса и бркови беку изгубили оно што су имали биберера да би се смо сачували соли.

„То су бриге рата, рече један друг, велики умори од кампање.“

„Без сумње примети полагласно генерал Жофр, а можда и флкат да они немају више нста средства за тоалету као у мирно доба.“
Говори се на методичном изванредно пажљивом начину на који су Немци припремили и комбиновали свој напад противу нас; саопштава се таква забавна поједаност о овој мудрој организацији: „Код једног немачког заробљеника које је прихватила једна дивизија, рече генерал кавалерије, нашла смо авиацију запевост која га именује полицијским чиновником у Дижану!“

— Наставиће се —

За добровољце

За наше храбре добровољце који са пушком у руци стоје на мртвој стражи у одбрани Српства и за Империјалне Савеза Добровољца приложили су преко нашег уредништва:

Свега 467.50 дина.

Дуж руског фронта

Руско-немачко бојиште

— У Шавли —

ПЕТРОГРАД, 29. маја

Команде главног генералштаба: Ноћу 28. маја и сутра дан Немци су обновили после ужасног бомбардовања, огорчене нападе западно од Шавли, на фронту према селу Кужи и језеру Ракијево. За време ноћи Немци су успели више пута да се приближе нашим жичаним утврђењима, али су увек одбијени нашом ватром, остављајући испред шанчева читаве гомиле мртвих и рањених. У пределу северно од Шавли, одреди непријатеља, а нарочито коњица, напредовали су нешто мало у правцу Шаканова. Лево од Дубисе и Шавли ка Бевиголи предузели смо офанзиву противу немачких снага, које су напредовале на томе фронту у јутру 28. маја. Имали смо знатан успех за време ноћи. Снажним нападом том приликом задобили смо 500 заробљеника, топова и митраљеза. Непријатељ је бомбардовао без успеха Осовијед у вече 27. маја.

Аустро-Руско бојиште

— На Дњестру. — Око Станиславова. — Успеси јужно од Лавова —

У Галицији 27 и 28 маја непријатељ је продужио узалудне нападе у пределу Мошчика. На десној обали Дњестра продужили смо 28 маја да притешњујемо непријатеља на фронту између река Тисменице и Свице. Задобили смо у томе пределу много заробљеника, митраљеза и другог плена који још високо избојају. У томе пределу непријатељ, да би себи отворио пут за повлачење, послао је у правцу Страја и Николајева блиндираног воз и пет оклопних аутомобила, потпомогнутих пешадијом. Прецизном ватром наших топова на терали смо и воз и аутомобиле на повлачење. У тој акцији и наше пешадијске колоне на челу предузеле су енергичну офанзиву, околиле и потпуно заробиле пету чету 79 аустријских регименте.

На левој обали Дњестра, на фронту Гелашево-Вуковоски, ноћу 28. маја отпочеше уворне борбе, да би се задобила села Лепшина, Ловашин, Вишњево и Козара. Као што смо већ јавили, ове борбе свршиле су се потпуним уништењем непријатеља, који је био пребачен с оне стране Дњестра. Непријатељ је нарочито претрпео огромне губитке близу села Вишњева. На сектору који је држала пруска гарда отели смо 10 топова, 18 митраљеза и много заробљеника, као што смо већ јавили у прошлом комјуну. Између 28 и 29 маја одбијени су непријатељски напади на мостобран близу Галича. Развијање наших трупа на линији Дњестра више Галича принудило нас је да скратимо фронт наших трупа које су заузеле линију Прута.

Док смо вршили овај маневар, наше трупе које су оперисале северно од Станиславова који смо евакуисали без борбе, одбиле су близу Подлуђја немачки напад. Јужније у правцу Хотана задобили смо за време против напада 27. маја 1100 заробљеника.

АМСТЕРДАМ, 28. маја. (Радиотелеграм). — У вечерашњем немачком комјуну признају се руски успеси на северу и југу. Руси довлаче појачања са северо-истока и зауставили су немачки схватни маневар на Дубиси. Немци се повлаче на нове линије. Свежје руске трупе напредују са југа и југо-истока од Лавова.

Са француског фронта

— Богат плен. — Нови успеси —

ПАЗИЗ, 29. маја.

Учврстили смо наше позције испред Невил-Сен-Васта. Инвентарисања плена, што још није свршено, нашли смо у рушевинама три топа, три справе за бацање бомби, око 15 митраљеза, на хиљаде бомби, 800.000 метака, 100 пушката, справа са паљењем, многобројне гранате, сандуке са експлозивом, опреме и вамирнице. У пределу салаша Тузна, јужно од Хебитерна учврстили смо позције које смо синоћ и јутрос отали. Том приликом задобили смо 150 нових заробљеника. Пси тога многобројни немачки рањеници прикупљени су били у нашим пољским болницама. Непријатељских лешева има на стотине. Задобили смо три нова митраљеза и потпуно смо немачке линије на два километра од два километра, а километар дубине. Снажним непријатељски противнапад одјутрос коначно смо одбили. У правцу салаша Кинезијева северно од Трасиле Мона јако смо утврдили наше шанчеве у непосредној близини непријатеља. У Шампањи, у пределу Божежура, Немци нису добили нападе на шанчеве, где су се водиле борбе у последње време. Ми потпуно го сподарили тим шанчевима.

Штампарији „Стража“ потребно су два добра слагача.

Србија и Италија

— Конференција г. Пашића и талијанског посланика —

(Телеграм „Стража“)

НИШ, 31. маја

Одмах по своје повратку на Крагујевца г. Пашић је примио талијанског посланика и са њиме је дуго конферисао. У круговима блиским влади говори се да је на овом састанку вођен говор о преговорима који би се имали повести између српског и талијанског генералштаба у погледу заједничких операција против Аустрије.

Србија и Румунија

— Телеграфска вест —

НИШ, 31. маја

Сазнао сам из министарства грађевина да се из међу управе нашег телеграфа и дирекције румунског телеграфа воде преговори о успостављању још једне линије Ниш—Букурешт.

ДАНАК У КРВИ

Колико су поједине наше породице поднеле жртава у овом рату, нека послужи и пример једне породице из Даросаве, округа крагујевачког. Милавоје Р. Грујић коњица поднаредник, пише са војшта своје стрицу др. С. Ј. Грујићу. „За нашу фамилију имате завадно вести из скоро прошлости. А то су погинули:

1. Велимир Р. Грујић
2. Рајко Л.
3. Милоје М.
4. Ђорђе С.
5. Милија М.
6. Димитрије С.
7. Радоје П.
8. Чедомир П.
9. Милић Ж.
10. Љубомир Т.

Помрли:

11. Живота А.
12. Милан Г.
13. Благоје Л.
14. Светозар М.
15. Љубомир А.

Ових 15 српских бораца из наше фамилије нема. Они су данас окојни и падоше као жртве за проширење ове наше миле отаџбине. Ја вам ово драги сръче, јављам да знате да се из наше фамилије боре и падају јунаци у овим тешким приликама“.

Из породице Грујића пошле су у рат против Аустрије њих 45 на броју. А колико ли их је послао Лука Милишић „Аустријавоц“ Паја Ђ. Милетић и друге разне болтаџије, којима је роба „дан убила“ 7 месеца па сад за то треба да се наплате подижући баснословне цене, а како Миливоју Грујићу погинуло петнаест чланова, па ипак је за то у рову, и плаћа све артикле ових кождера а ја Милашић.

Да бог да им се ова уцена за душу спарала!

Из Бугарске

Одлучујућа седница Крунског Савета

СОФИЈА, 31. маја

Данас пре подне одржана је у двору конференција шефова парламентарних странака. Овој конференцији присуствовали су и сва чланови владе! По подне одржаће се у двору министарска седница, а у седам часова у вече одлучујућа седница Крунског Савета. У политичким круговима се држи да ће решење

Крунског Савета бити веома повољно по силе из Споразума. Ово се мишљење оснива на томе, што је др. Радославов пре поласка на министарску седницу имао дуг разговор са послаником Француске, међутим, када је после овога дошао немачки посланик у пратњи саветника аустријског посланства, Радославов се извинио и није их примио.

Пашић у Крагујевцу

— Важна конференција —

Крагујевац, 31. маја. У Крагујевцу је одржана седница којој је присуствовао и г. Пашић. После седнице којој присуствује веома важан карактер, г. Пашић је отпутовао за Ниш.

Избори у Грчкој

— Венизелосова победа —

— Спец. вештај —

СОЛУН, 31. маја. Данас се у целој Грчкој врше избори за Народну Скупштину. Све странке развиле су најживљу агитацију. Чланови владе кандидовани су на више места. Опозиција је истакла своје најјаче људе члановима владе као противкандидате.

Венизелос је кандидован на два места: у Пиреју која је послала г. Гунариса, који је и овога пута у кандидован, и у Солуну. Као сигурно се држи да ће Венизелос победити Гунариса. Такође је и солунски мандат Венизелосу осигуран. У политичким круговима мисле да ће Венизелос на овим изборима тешко давати странку.

Сутра ћу вам јавити резултат избора.

Дневне вести

Министарска седница

Јуче је одржана министарска седница у Нишу, на којој је решавано о важним државним текућим питањима.

Министарске вести

Јутрос је допутовао у Београд г. Љуба Давидовић министар просвете.

Извоз кудеља

Пошто је утврђено да кудељу и умјарије из централних држава купују агенти у великим количинама за непријатељске државе, Краљевска је Влада одлучила да се извоз ових артикала допусти само, за са везничке државе, и то на представку посланика до тичних држава.

„Улични јунаци“

Пре неколико дана један београдски лист донео је у дневним вестима и вест да је шеф станице у Топчидеру некако г. Јовановић, нападао женске на улици.

Ствар овако стоји: Милан Јовановић, десетогодишњи приправник Железнице Дирекције, сада на служби у Топчидерској станици, коме је, према подацима Управе вароша Београда, ово нападено женскиња постала професија, то је и онамад направио извесне женске на улице, и кад је одведен у квартал, тамо се легитимисао као шеф станице у Топчидеру. Наравно, необавештен свет одмах је помислио да је то учинио г. Грубановић фактички шеф станице.

М. Јутом г. Грубановић

је жељеп и један веома солидан интелегентан и до крајности савестан чиновник и због тога, што је он због оваквих вагабуња и болесних тапова, био валован моменталном подсмеху и мржњи необавештеност света, надлежнима је дужност да јунака са улице узму на одговор и из државне службе да га отпусте, па у ров, онда ће се опаметити.

Из топчидерске станице

Од сутра 2. маја, почеће спет да се прима роба на топчидерској станици и то тако, да се роба мора предати најдаље до два сата по подне.

Понедељнаком, суботом, недељом и празником неће се никаква роба примати.

Сва обавештења по овоме даваће шеф станице у Топчидеру.

Београђани — Нишу

По приближном рачунању београђани су од почетка рата до краја априла ове год. утрошили у Нишу 8.000.000 (и словом осам милиона динара). Највећи број београђана избегао је у Ниш, а велика већина њих грађани су доброг имовног стања.

Помоћ

Београдска Месни Одбор примио је и исплатио за мај по списковима за државну помоћ око 10.500 душа, а по извршеној ревизији, нешто мање пријавиће и за јуни.

Све молбе поднете Месном Одбору у мају послате су општини с молбом да их она уврсти у спискове ње не појожи, пошто она на њеним списковима има мање сиротиње!

Нова санитарна мисија

Кроз неколико дана стажу у Србију из Америке три америчке мисије, које ће се ставити на расположење нашем Српском Црвеном Крсту.

Увоз страног пива

Краљ. Срп. Влада, под јучерашњим датумом, одобрела је увоз страног пива. Сад ће пивари имати рачуна да дају пиво јефтинеје!

ИЗ РОВА

Они ће ускоро и на своју сенку пуцати

Сматрали смо као неки одмор ово време што смо провели на обали Саве, после оних окршаја у Магви. Други лук осигуравао је обалу од утоке реке Дубраве до Драгојева. Други ескадрон био је у Мршевој. Ископали смо ровове повезани насипа, који уза саму обалу и како смо већ од дуже времена ту, а хладнији дани дошли, по чели смо и ватру ложити у рововима, који су се почели већ претврати у земунце. Ноћу 29.30 септ. почне изненадно с непријатељске об. ле пуцања. Чим изађосмо из земунца видесмо шта је било повод томе: запалила се преко ноћи једна земунца. Исте ноћи неплаћеном војника запали се сламини део кровца још на једној земунци и пуцања се понови. Раном зором почела је непријатељска артиљерија да бие целокупну просторију код тога места, нарочито шуму наспрам Мршевовацке Аде. Довукли су ту ноћ чак и нову артиљерију, мислећи да су то какви сигнали за прелаз. Артиљерија је целога дана тукла испаливши 196 метака а испаливши никакве штете нама. Један резервист из једне од запалених земунца, видећи како су и нехотице запалили своје зле комшије и изложили их узалуд толикој штети у муницији, добаши „Е, неби жалио ни да нас командир казни за ово, кад смо Штаб обављало брже задата. Та они ће ускоро и на своју сенку пуцати.“

Претплата на „Стражи“ 1 динар месечно.

Ревизорима

Послали смо свима ревизорима образачуне за месец Мај, и молимо их да нам одмах пошљу новац, као и непродате новине. Потребни су нам поштени ревизори за К. Митровицу, Охрид и Лазаревац.

Дневник једног комите

— пише Д. С. П. —

Нисмо још дуго жили и онда се улогорисмо код села Зовине, на једној чистици на падани брда. Око нас је била шума од смрче, добра, стара и овде свечаана тишина. Село је сиромашно, од неколико кућа и изгледало је запуштено, а тако је и било, јер су се све враћале сељанке са стоком из 36 га. Сељанке нисмо видели. Сви су били у војсци. Куће су мале, прљаве, рабатне и као заловљене за брдо.

На проплавку је било доста гред — редовршени рад пркинут ратом.

Сунце се крило за брда и свуда је било преножужо од његове последње светлости. Бавало је све ладније, те зато одиких шињел и обукох га. Наложила смо и ватре. Ускоро је пао и мрак, густ мрак ноћи пред излазак месеца. Како смо били већ врло близу границе, морали смо поставити стражу. Ја сам одржан за командира страже. За вечеру смо поделили остатке леба, а то ће рећи да смо остали гладни.

И када су већ готово сви спавали, стражари били смењени, ја седох крај ватре и загледах се у њу. Све је било лело. Ваздух је био тко чист, мирисан на шуму а свеж, да су га моје груди засићене смрљавим, тшким ваздухом у лаке вароши, жудно и јако удисале. Чула су се гласови равних војних типа и гребљивица. Оловдо је долазио шум потко. Ја сам се сав предао уживању не хтевши ништа да мислим. Али мало по мало жишке се п чеште развљачити и стапати се са пламеном, и ја сам сада видео само нешто сјајно, тјце се вису чуле, а поток је све више и више шумио,

30 јули. Цео дан смо остали овде у Зовини. Страшао сам глад. Комора није дошла. Здовољно сам се са мало горке суве и опоре проје и пресланог сира — све што се могло добити у селу. По подне сам отишао на поток, умносе, опрао ноге и — сад је било време и згода за ваашу инспекцију. Са највећом пажњом и стрпљењем тржило сам. И оне су већ биле ту, оне, вашке. Потукао сам их.

У вече нам је било забрањено да ложимо ватре. Да веће покрет? Хоћемо ли границе? Молио сам Бога да чедмо на суву гравицу, јер ми се није купало ладно, зато набих шајкачу прено ушају, увукох главу и врат у јаку од шинела, и завукох се међу жале од дрвца и покушах да заспам, али то је остао само, покушај.

Пре 4 месеца, као војни обвезник, преминуо је и оставио своје кости далеко од својих млих и драгих, наш никад незаборављени јединак син, брат и супруг

— Радомир 2. Ракић —
трг. из Параћина

Још не утресмо сузе жалоснице, а судбина хтеде, да 16-ог тек. м-ца напрасно умре, у својој 55 години, и наш добри, нежни и никад непрежалени супруг, отац, брат, свекар, шурак, зет, таст и дед

— Завид 2. Ракић —
трг. из Параћина

пресвиснувши од туге за својим јединцем Радомиром, који му беше сва нада и утеха.

Тело драгог нам покојника погребено је 17-ог тек. м-ца.

Тужним срцем јављајући родбини и пријатељима за овај наш превелики и ненакнадни губитак, сматрамо за свету дужност срдачно захвалити многобројном свештенству, које при опелу чинио је вонаше и небројеном грађанству обојета пола, које покојника до вине му није испрати.

Нарочиту захвалност изјављујемо г. Станку Петковићу трг. орд., који се неуморно постарало око спреме за погреб и за све време нас тешко и храбрио.

Не мањ захвалујемо и г. Милошу Динићу шефу орд. жељез. ст. чете, којим смо заузимањем на време добила метални с. лук из Ниша.

Сродници и пријатељи са стране, који нам телефонским и писменим изјавише саучешће, нека такође приме нашу благодарност.

Параћин, 20 маја 1915 год.

ДО ГРОБА УЦВЕЉЕНИ И ОЖАЛОШЋЕНИ:
Супруга: Савета: кћери: Дана, Јела и Видосава; себтра: Дафина; снаха: Драга; шурак: Влајко; зетови: Димитрије, Таса и Никола; унуке: Борка и Јевросима и остала родбина.

163